

รวมเรื่องสั้นชุด “ชื่อของเธอคือ...”:
การนำเสนอภาพของแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้
“Her Name is...” Short Stories: The Image Presentation of
Women Labour in South Korea Society

กษิดิศ เสนาเพ็ง¹ วิเชษฐชาย กมลสัจจะ²
Kasidit Senapeng¹ and Wichetchay Kamonsujja²

Received: April 10, 2022

Revised: June 13, 2022

Accepted: June 22, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวละครหญิงเกาหลีใต้ที่ผู้เขียน
ใช้นำเสนอประเด็นแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ โดยศึกษาจากรวมเรื่องสั้น
ชุด “ชื่อของเธอคือ...” ของ “โซนัมจู” (조남주) นักเขียนหญิงชาวเกาหลีใต้ จำนวน
28 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า “โซนัมจู” ประกอบสร้างเรื่องนี้ขึ้นจากเรื่องเล่า
มุมมองของตนเอง และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมเกาหลีใต้ ในฐานะที่ผู้
เขียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงพยายามนำเสนอประเด็นปัญหาเกี่ยวกับแรงงาน
สตรีในสังคมเกาหลีใต้ผ่านตัวละครเอกหญิงในเรื่องสั้นแต่ละเรื่อง คือ

1) ภาพการเข้ามาสู่ตลาดแรงงาน และการออกจากตลาดแรงงานของผู้หญิง

¹ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ Ongkharak Demonstration School
Srinakharinwirot University (Khasidot@gmail.com)

² มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Srinakharinwirot University (Wichetchay_jimmy@
hotmail.com)

ซึ่งมีสาเหตุจากความคาดหวังของผู้หญิงในชนบท และภาวะบีบคั้นจากเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงความจำเป็นที่ทำให้ผู้หญิงต้องออกจากตลาดแรงงาน 2) ภาพปัญหาแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ที่ถูกกดทับภายใต้วัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ เช่น การเลือกปฏิบัติทางเพศในสถานที่ทำงาน การถูกล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน และความอยุติธรรมในการตัดสินใจการล่วงละเมิดทางเพศ และ 3) ภาพการต่อสู้และเรียกร้องสิทธิของแรงงานสตรี ซึ่งผู้เขียนได้ใช้พื้นที่ทางวรรณกรรมโต้กลับสังคมด้วยเช่นกัน ตัวละครหญิงในรวมเรื่องสั้นชุดนี้จึงเป็นเสมือนตัวแทนของผู้หญิงในสังคมเกาหลีใต้ที่กำลังประสบกับปัญหาการถูกกดทับภายใต้วัฒนธรรมชายเป็นใหญ่

คำสำคัญ: รวมเรื่องสั้น, “ชื่อของเธอคือ...”, แรงงานสตรี, เกาหลีใต้,

Abstract

This article aims to reflect the South Korean female characters presented through women labour issues in the South Korea society from “Her Name is...”, 28 short stories by the Korean author, Cho Nam-Joo (조남주). The results revealed that the stories were written from the actual situation in South Korea society through the perspective of Cho Nam-Joo who was the writer and was a part of South Korea society herself. She intended to present the issues of women employees in South Korea society through the main female characters in each story. The issues presented through these short stories consisted of 1) a figure of entering and leaving the labour market of women with such reasons as: the expectation of the rural women, and the distress from economy and society, and

the causes of leaving their jobs; 2) a figure of women labour-force depressing issues under the patriarchy culture in South Korea society, foreexample, gender discrimination in workplaces, sexual harassment on working women and injustice of judgement in the case of sexual harassment; and 3) a figure of social movement and claim for women labour-force's equal rights. The author reflected the society through her literature channel, therefore, the major female characters in the series of her short stories were the representatives of women in a South Korea society who were facing depressing issues under the patriarchy culture.

Keywords: short stories, “Her Name is”, Women Labour-Force, South Korea

บทนำ

หลายสังคมผู้หญิงมักถูกกดทับด้วยวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ เป็นการจัดสรรอำนาจที่ไม่มีความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายในสังคม ทำให้ผู้หญิงมีสถานะที่ด้อยกว่าชาย เหล่านี้เรียกว่า “สังคมปิตาธิปไตย” หรือชายเป็นใหญ่ (patriarchy) หนึ่งในนั้นคือ สังคมเกาหลีใต้ สอดคล้องกับ ดำรง ฐานดี (2550) ที่กล่าวว่า “สถานภาพของผู้หญิงเกาหลีอยู่ต่ำกว่าผู้ชายในทุกด้าน ผู้ชายจะได้รับการยกย่องให้มีสถานภาพสูงสุดในสังคมและในครอบครัว”

หนังสือรวมเรื่องสั้นชุด “ชื่อของเธอคือ...” “그녀 이름은...” หรือ “Her name is...” เป็นผลงานของนักเขียนหญิงชาวเกาหลีใต้ชื่อว่า “โจนัมจู” (조남주) เป็นเจ้าของผลงานเดียวกับเรื่องคิมจียอง เกิดปี 1982 (Kim Ji-Young: Born 1982) แปลภาษาไทยโดย นิภารัตน์ รุ่งรังษี รวมเรื่องสั้นชุดนี้เป็นเรื่องราว

เกี่ยวกับการเผชิญชีวิตและการเอาตัวรอดของผู้หญิงภายใต้สังคมและวัฒนธรรม “ชายเป็นใหญ่” โดยเขียนเรื่องราวขึ้นจากการสัมภาษณ์ผู้หญิงกว่า 60 ชีวิต ตั้งแต่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา กระทั่งผู้สูงอายุ มีการเล่าเรื่องในหลากหลายประเด็น รวมถึงนำเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในสังคมเกาหลีแทรกไว้ในเรื่องด้วย

โซนัมจู เป็นนักเขียนหญิงชาวเกาหลีใต้ที่มีแนวการเขียนเป็นเอกลักษณ์ งานของเธอเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในสังคมนวนกรรมทั่วโลก โดยพยายามนำเสนอภาพการถูกกดขี่ของผู้หญิงในสังคมเกาหลีใต้ ในขณะเดียวกันเธอก็ใช้ งานเขียนเป็นกระบอกเสียง (mouthpiece) ให้กับผู้หญิง และมุ่งตั้งคำถามกับ สังคมเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ ของเกาหลีใต้ในศตวรรษที่ 21 ในฐานะที่ผู้ เขียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเกาหลีใต้ จึงพยายามนำเสนอภาพประเด็นปัญหา สังคมภายใต้วัฒนธรรม “ชายเป็นใหญ่” ผ่านงานศิลปะประเพณีวรรณกรรมเรื่อง สั้น โดยเล่าผ่านตัวละครหญิงทั้ง 28 ตัว ซึ่งมีช่วงอายุ บทบาท และสถานภาพที่ แตกต่างกัน ทำให้เห็นมิติประเด็นปัญหาเกี่ยวกับผู้หญิงในสังคมเกาหลีที่ผู้เขียน นำเสนอออกมาได้อย่างหลากหลายและหนักแน่น แต่ประเด็นที่ผู้เขียนมุ่งนำ เสนอเป็นสาระสำคัญและมีความโดดเด่นในรวมเรื่องสั้นชุดนี้ คือ ประเด็น ปัญหาแรงงานสตรี ไม่ว่าจะเป็น การเข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจของแรงงาน สตรี การเลือกปฏิบัติทางเพศในองค์กร หรือแม้กระทั่งการที่แรงงานสตรีถูกล่วง ละเมิดทางเพศ เป็นต้น ภาพปัญหาของสังคมที่ผู้เขียนนำเสนอสอดคล้องกับงาน วิจัยของ มุนฮย็อนนา (2560) สรุปได้ว่า “สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ ในฐานะแรงงานสตรี เมื่อเกาหลีเริ่มพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ ทำให้ เกาหลีที่เคยมีค่านิยมที่ว่า ผู้หญิงจะต้องเป็นแม่บ้าน คลอดและเลี้ยงดูบุตร เริ่ม เปลี่ยนแปลงไป” เมื่อพิจารณาแก่นหลักของเรื่องสั้นชุดนี้ จะเห็นว่าผู้เขียน พยายามสื่อสารแนวคิดสตรีนิยม (feminism) ซึ่งหมายถึง ระบบคิดและ ขบวนการทางสังคมที่พยายามจะเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม โดยตั้งอยู่บนการวิเคราะห์ว่า ผู้ชายอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบและผู้หญิงอยู่ในสภาพ

ที่เป็นรอง (เอมอร ดิสปัญญา, 2562)

ภาพประเด็นแรงงานสตรีที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้นชุดนี้ ผู้เขียนเชื่อมโยงระหว่างเรื่องเล่าและมุมมองของตนเองกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของสังคมเกาหลีใต้ในปัจจุบัน โดยนำเสนอผ่านตัวละครหญิงแต่ละตัวได้อย่างน่าสนใจ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาตัวละครหญิงกับการนำเสนอประเด็นปัญหาแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ ในรวมเรื่องสั้นชุด “ชื่อของเธอคือ...” ว่ามีลักษณะและความน่าสนใจอย่างไร เพื่อให้เห็นภาพประเด็นปัญหาแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ที่นำเสนอผ่านรวมเรื่องสั้นชุดนี้

หนังสือรวมเรื่องสั้น “ชื่อของเธอคือ...”: การนำเสนอภาพผู้หญิงในสังคมเกาหลีใต้

หนังสือ “ชื่อของเธอคือ...” เป็นงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของนักเขียนสตรีนิยม “โซนัมจู” ที่เล่าถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นประเด็น หรือปัญหาในสังคมเกาหลีใต้ ผ่านตัวละครผู้หญิง ที่ต้องเผชิญกับสังคมชายเป็นใหญ่ในเกาหลีใต้ โดยผู้เขียนได้เล่าเรื่องราวผ่านเรื่องสั้น 28 เรื่อง ประกอบด้วย 1) คนที่สอง 2) นารีและฉัน 3) ถึงเธอคนนั้น 4) เด็กสาวผู้โดดเดี่ยว 5) ชื่อของฉันคือคิมอินซุน 6) ซิงซ่าสวรรค์ 7) ณ สุสาน 8) บ้านที่การหย่าร้าง 9) บ้านที่การแต่งงาน 10) สัมภาษณ์ – เรื่องเล่าหญิงตั้งครรภ์ 11) คุณแม่ปีหนึ่ง 12) วันที่โชคดี 13) แผนการวัยชราของพวกเธอ 14) ตามหาเสียง 15) เราที่สองประกายอีกครั้ง 16) ข้าวกล่องของคนครัว 17) ผู้เชี่ยวชาญการขับรถ 18) ฉันจะทำงานไปอีก 20 ปี 19) ไดอารี่คุณแม่ 20) ถึงพ่อจันทมยั้ง 21) การตัดสินใจของคุณยาย 22) เส้นทางทดสอบใหม่ 23) โลกใบใหม่ 24) บทเพลงแห่งต้นไถ้เก่าแก่ 25) อินี่ลูกสาวคนโต 26) รอบวงโคจร 27) นโยบายในวัยสามสิบปี และ 28) บทส่งท้าย J เกิดปี 78 จะเห็นได้ดังภาพ

ภาพที่ 1 หนังสือรวมเรื่องสั้นชุด “ชื่อของเธอคือ”

ตัวละครหญิงกับการนำเสนอประเด็นแรงงานสตรีในเกาหลีใต้

จากการศึกษาตัวละครหญิงในรวมเรื่องสั้นชุด “ชื่อของเธอคือ...” พบว่า ผู้เขียนมีการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ 3 ประเด็น คือ 1) ภาพการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และการออกจากตลาดแรงงานของผู้หญิง 2) ภาพปัญหาแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ และ 3) ภาพการต่อสู้และเรียกร้องสิทธิของแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ ดังนี้

1. ภาพการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และการออกจากตลาดแรงงานของผู้หญิง

ในเรื่องสั้น “เด็กสาวผู้โดดเดี่ยว” ผู้เขียนได้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการผลักดันผู้หญิงจากชนบทสู่แรงงานสตรีในเมืองหลวง พร้อมกับความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตของตนเอง จะเห็นได้ดังความว่า

“...ถึงฉันจะรู้สึกผิดที่ใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก แต่มันก็ดีกว่าตอนที่อยู่

กับแม่นะ แม่คงคิดว่าฉันออกจากบ้านมา เพราะเพื่อฝันถึงความศิวิไลซ์ในโซล ใช้ไหม ถูกแล้ว นั่นก็เป็นเหตุผลหนึ่งด้วย ตอนกลางวันได้ยุ่งกับการทำงาน หลังเลิกงานก็ไปศูนย์ราชการ ดูการแสดง หรือไม่ก็ไปโรงหนัง ไปร้านหนังสือ เวลาว่างก็ไปเรียนภาษา ฉันอยากใช้ชีวิตอย่างมีการศึกษา แถบ้านเราไม่มีสถานที่จะสามารถทำแบบนี้ได้เลย ไม่มีแม้แต่แฟรนไชส์ร้านคาเฟ่ที่มีสาขาอยู่ทั่วไป ถึงแม้ว่าตอนนี้ฉันยังไม่ได้ใช้ชีวิตอย่างที่ฝัน เพราะฉันยังไม่มีทั้งเงิน และเวลา” (โชนัมจู, 2563)

ความในข้างต้นกล่าวถึงสาวชนบทที่เข้ามาทำงานเป็นแรงงานสตรีในเมืองหลวงตัวคนเดียว และอาศัยอยู่อย่างโดดเดี่ยว ซึ่งสะท้อนได้อย่างชัดเจนในประเด็นความแตกต่างระหว่างสังคมเมืองและชนบท ที่ความเจริญจะกระจุกอยู่เฉพาะในเมืองใหญ่ ทำให้เธอถูกผลักจากชนบท มากกว่าการถูกดึงดูดจากเขตเมือง เพราะในเมืองหลวงนั้นเต็มไปด้วยสิ่งที่เด็กสาวต้องการ โหยหา และคาดหวังใช้ชีวิตในแบบที่บ้านในชนบทไม่สามารถให้เธอได้ แต่ขณะเดียวกันความคาดหวังเหล่านั้นก็ต้องพบกับอุปสรรค ซึ่งก็คือ “ค่าครองชีพ” และ “เวลา” แสดงให้เห็นถึงปัญหาเรื่องค่าครองชีพที่สูง เพราะค่าใช้จ่ายเป็นสิ่งจำเป็น หากเด็กสาวต้องการใช้ชีวิตอย่างที่เธอใฝ่ฝันในเมืองหลวง อีกทั้งยังสะท้อนปัญหาการทำงานหนักในสังคมเกาหลีใต้ โดยในปี 2020 แรงงานสตรีเกาหลีใต้มีจำนวนชั่วโมงทำงานอยู่ที่ 35.6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (Statistics Korea, 2022)

อีกทั้งผู้เขียนยังได้เสนอภาพของตัวละครให้เป็น “เด็กสาวที่โดดเดี่ยว” ในเมืองหลวง ซึ่งเต็มไปด้วยผู้คนที่ยุ่งกับการทำงานในฐานะแรงงานระบบทุนนิยม และสร้างให้ตัวละครเด็กสาวต้องประสบกับความไม่พอใจของแม่เนื่องจากเธอได้ออกมาจากบ้าน ซึ่งสามารถอนุมานได้ว่าผู้เขียนได้พยายามสื่อถึงปัญหาระหว่างความสัมพันธ์ภายในบ้านระหว่างพ่อแม่กับลูกผ่านทางตัวละครด้วยอีกประเด็นหนึ่ง

ส่วนในเรื่อง “ฉันจะทำงานไปอีก 20 ปี” ยังนำเสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ

วิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้ผู้หญิงต้องเข้ามาจับบทบาทในตลาดแรงงาน จะเห็นได้ดังความว่า

“ช่วงที่เกิดวิกฤต IMF สามียองจินซุนถูกขอให้ลาออกก่อนเกษียณ แม้จะนำเงินบำเหน็จก่อนนั้นมาเปิดร้านไก่ทอดแต่กิจการกลับไปได้ไม่ดี หากเป็นเช่นนี้คงจะส่งเสียลูกสาวลูกชายไม่ได้แน่ จินซุนเลยต้องออกไปทำงาน...”

(โชนัมจู, 2563)

จากตัวอย่างข้างต้น กล่าวถึงเรื่องราวการทำงานของพนักงานทำความสะอาดรัฐสภาที่ต้องเผชิญกับการจ้างงานที่ไม่เหมาะสม หนึ่งในนั้นคือ “จินซุน” ตัวละครเอกของเรื่อง ที่อดีตเป็นแม่บ้าน แต่เมื่อวิกฤตเศรษฐกิจเกิดขึ้น ทำให้สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งมีสามีหารรายได้เพียงผู้เดียวต้องพลิกผัน เมื่อสามีของเธอเกษียณก่อนกำหนด ทำให้เธอต้องเปลี่ยนสถานภาพจากการเป็นแม่บ้าน เข้ามาสู่ตลาดแรงงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งเหตุการณ์ของจินซุนที่ผู้เขียนนำเสนอเรื่องนั้น แสดงให้เห็นถึง การเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมของสตรีที่แต่งงานแล้วในสังคมเกาหลีใต้ โดยมีนัยสำคัญมาจากสถานะทางเศรษฐกิจที่เกิดการเปลี่ยนแปลง จากเดิมที่ต้องเป็นแม่บ้านดูแลกิจการภายในครอบครัว แต่เมื่อมีความจำเป็นอย่างวิกฤตทางเศรษฐกิจทำให้สตรีแม่บ้านต้องออกมาทำงานนอกบ้านมากขึ้น

อีกทั้งยังกล่าวได้ว่า ผู้เขียนแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของแรงงานสตรีที่มีต่อครอบครัว เพราะนอกจากจะเป็นแม่บ้านตามที่สังคมตีกรอบไว้แล้ว แต่เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่มีทิศทางตกต่ำลง แรงงานสตรีก็กลับเป็นกลุ่มที่เข้ามาจับบทบาทต่อครอบครัวมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องความเป็นอยู่ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังปรากฏความคาดหวังในฐานะการเป็น “แม่” ที่จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องทำเพื่อส่งเสียลูกสาวและลูกชาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การออกไปเข้าร่วมกิจกรรมทางเศรษฐกิจของแรงงานสตรี ยังคงต้องออกไปพร้อมความคาดหวังของการมีสถานภาพและบทบาทการเป็น “แม่” อีกด้วย

นอกจากนี้ในเรื่อง “ไต่อาเรียของคุณแม่” ยังได้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการเข้ามาสู่ตลาดแรงงานและความจำเป็นที่จะต้องออกจากตลาดแรงงาน ดังความว่า

“ก่อนแต่งงานฉันทำงานที่สถาบันการเงินเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง ฉันวางแผนว่าจะสั่งสมประสบการณ์ให้มากพอ จากนั้นจะย้ายไปสถาบันการเงินที่มีความมั่นคง ทว่าฉันเอาชนะการทำตัวนักราคาของแม่ไม่ได้ ฉันจึงได้พบกับสามีในการนัดดูตัว และแต่งงานกันอย่างกะทันหัน นั่นทำให้ฉันต้องลาออกจากงานไปโดยปริยาย ฉันไม่รู้สึกเสียใจ ฉันอุทิศตนให้สามีกับลูก ๆ สร้างครอบครัวที่เพียบพร้อม...”

(โซนนิง, 2563)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการกล่าวถึงตัวละครหญิงที่เขียนไต่อาเรียถึงเรื่องราวของตนเองในวัยที่ลูกสาวคนโตกำลังจะหย่า ส่วนลูกสาวคนเล็กกำลังจะแต่งงาน ซึ่งข้อความของคุณแม่ที่พูดถึงตัวเองก็ได้สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของเกาหลีใต้ ที่สตรีเข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจ ด้วยการเป็นแรงงานในตลาดแรงงาน อีกทั้งข้อความที่ว่า “...ทว่าฉันเอาชนะการทำตัวนักราคาของแม่ไม่ได้ ฉันจึงได้พบกับสามีในการนัดดูตัว และแต่งงานกันอย่างกะทันหัน...” (โซนนิง, 2563) ก็แสดงให้เห็นถึงค่านิยมการแต่งงานของสังคมเกาหลีที่มีมาตั้งแต่อดีต ซึ่งก็คือ การสมรสของสตรีจัดขึ้นเพื่อตระกูล ไม่ได้จัดขึ้นเพื่อตนเอง จะเห็นได้ว่า ผู้เขียนเสนอภาพของแม่ผู้เป็นสตรีที่อยู่ภายใต้สังคมชายเป็นใหญ่ และปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม ถึงแม้ตนเองจะมีเป้าหมายของตัวเอง ผ่านตัวละครหญิงในเรื่อง ตามที่ปรากฏว่า “...ฉันวางแผนว่าจะสั่งสมประสบการณ์ให้มากพอ จากนั้นจะย้ายไปสถาบันการเงินที่มีความมั่นคง ทว่าฉันเอาชนะการทำตัวนักราคาของแม่ไม่ได้...” (โซนนิง, 2563) แต่เธอก็ไม่อาจฝ่าฝืนออกจากกรอบทางสังคมที่ถูกตีไว้สำหรับสตรีได้

2. ภาพปัญหาแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้

รวมเรื่องสั้นชุด “ชื่อของเธอคือ...” ของโชนัมจู มีการนำเสนอภาพประเด็นแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ 3 ประเด็น คือ 1) การเลือกปฏิบัติทางเพศในสถานที่ทำงาน 2) การถูกล่วงละเมิดทางเพศในสถานที่ทำงาน และ 3) ความยุติธรรมในการตัดสินกรณีการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ดังนี้

1) การเลือกปฏิบัติทางเพศในสถานที่ทำงาน

จากการศึกษาตัวละครหญิงที่ผู้เขียนใช้นำเสนอปัญหาแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ พบประเด็นเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติทางเพศในสถานที่ทำงาน จะเห็นได้จากเรื่อง “ชื่อของฉันคือคิมอินซุน” ดังความว่า

“...แต่ก็ดันมีลูกค้าเรื่องมากเข้ามาอีก ผู้ชายวัยกลางคนที่อยู่โต๊ะข้างเพื่อน ๆ บอกว่าเนื้อมิกลิ้นไม่ดี ทั้งยังสั่งให้อินซุนลองกินให้ดูอีก แม่เธอพูดขอโทษ และบอกว่าจะทำให้ใหม่ แต่เขาก็กังพวยยามให้เธอกินเนื้อชิ้นนั้นต่อหน้าให้ได้ และยังถามอย่างไม่สุภาพว่า คิดว่าตัวเขาโกหกหรือ แหมยังผลักไหล่เธออยู่ตลอด หากเป็นปกติเธอคงหันหลังหนีแล้ว บ่นไปตามประสา...”

“มีเรื่องอะไรหรือครับ”

“ผู้จัดการชายที่ยืนมองอยู่ไกลออกไป เดินเข้ามาถาม ลูกค้าก็ขอร้องอย่างสุภาพว่า ช่วยทำให้ใหม่ทันที...”

(โชนัมจู, 2563)

ข้อความนี้ปรากฏในเรื่อง “ชื่อของฉันคือคิมอินซุน” เล่าเรื่องราวของคิมอินซุน วัย 29 ปี พนักงานร้านอาหารแฟรนไชส์ของต่างประเทศแห่งหนึ่ง โดยผู้เขียนได้เล่าเรื่องราวของเธอผ่านเพื่อนที่ทำงาน คู่รัก และครอบครัว โดยข้อความที่ปรากฏข้างต้นสะท้อนประเด็นการเลือกปฏิบัติทางเพศในที่ทำงานที่คิมอินซุนประสบ และผู้เขียนก็ได้สร้างบทสนทนาของตัวละครให้เห็นลักษณะการใช้คำลงท้ายที่บ่งบอกเพศ เช่น ลูกค้าชาย ผู้จัดการชาย เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับการถูกเลือกปฏิบัติทางเพศ ซึ่งในเรื่องแสดงให้เห็นอย่าง

ชัดเจนว่า คิมอินซุนถูกเลือกปฏิบัติเพียงเพราะเธอเป็น “ผู้หญิง” สังเกตได้จากท่าทีของลูกค้าชายที่มีต่อเธอกับผู้จัดการชาย ซึ่งเห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจน เพราะในขณะที่ลูกค้าต่อว่าเธอ และกดขี่เธอ แต่กลับพูดจาอย่างสุภาพ นอบน้อมกับผู้จัดการชาย เหล่านี้สอดคล้องกับการสำรวจ “การเลือกปฏิบัติทางเพศในสถานที่ทำงาน” ผลสำรวจพบว่า ผู้หญิงกว่า 74 % เคยได้รับประสบการณ์การเลือกปฏิบัติทางเพศในที่ทำงาน (Korean Woman Workers Association, 2020 อ้างถึงใน Kyung-don, 2020)

2) การถูกล่วงละเมิดทางเพศในสถานที่ทำงาน

ผู้เขียนนำเสนอประเด็นปัญหาแรงงานสตรีเกี่ยวกับการถูกล่วงละเมิดทางเพศที่เกิดขึ้นในสถานที่ทำงานของผู้หญิงเกาหลีใต้ ซึ่งจากการศึกษาพบในเรื่อง “คนที่สอง” ดังความว่า

“แต่เหตุการณ์เริ่มต้นขึ้นในคืนหนึ่งหลังจบการเลี้ยงสังสรรค์ เขาคอนนั้นบอกว่า ‘จะไปส่ง’ และขึ้นแท็กซี่มาด้วยกันกับโซจินบนแท็กซี่ ตรงเบาะหลังด้านหลังนั้น เขาเริ่มลวนลามโซจิน ซึ่งเธอไม่ยินยอม หลังจากตะคอกว่าอย่าทำแบบนี้ โซจินก็รับลงจากแท็กซี่และแยกตัวกลับบ้านไปคนเดียว หลังจากวันนั้นเขาก็มักจะพูดถึงเรื่องการแต่งหน้า การแต่งตัวของโซจิน และขณะที่ดูจอคอมพิวเตอร์ ดูเอกสาร จดบันทึกงาน ประชุมงาน เขามักจะวางมือของตัวเองลงบนมือ ไหล่ หรือสะโพกของโซจิน ระดับการคุกคามนั้นรุนแรงยิ่งขึ้น...”

(โชนัมจู, 2563)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นเรื่องราวของ “โซจิน” ตัวละครหญิงซึ่งเป็นพนักงานบริษัทที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน และเธอได้พยายามต่อสู้เพื่อเรียกร้องให้เกิดการรับผิดชอบ ในเรื่องนี้ผู้เขียนได้เลือกสร้างตัวละครโดยการใช้ตำแหน่งหน้าที่การงาน ระหว่างตำแหน่งที่สูงกว่ากับตำแหน่งที่ต่ำกว่ามาเสนอ “แสดงให้เห็นว่าการล่วงละเมิดทางเพศที่เกิดขึ้น นอกจากจะเป็นเพราะเธอเป็น

ผู้หญิง ยังเกิดจากการใช้อำนาจของผู้ที่อยู่เหนือกว่าในสถานที่ทำงาน อีกทั้งผู้เขียนยังได้เลือกที่ทำงานหรือบริษัท เป็นฉากที่เกิดการล่วงละเมิดทางเพศเนื่องจากการทำงานในบริษัทมีการแบ่งตำแหน่งชั้นต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่าการล่วงละเมิดทางเพศเป็นรูปแบบของการใช้อำนาจรูปแบบหนึ่งในสถานที่ทำงานของเกาหลีใต้

3) ความยุติธรรมในการตัดสินกรณีการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

ในเรื่อง “คนที่สอง” ผู้เขียนยังได้นำเสนอประเด็นความยุติธรรมในการตัดสินกรณีการถูกล่วงละเมิดทางเพศของผู้หญิง ดังความว่า

“...หากว่าผู้จัดการฝ่ายเสนอให้ย้ายฝ่าย โซจินก็นึกแล้วว่าตนควรจะย้ายไปเฉย ๆ ดีหรือไม่ แต่ไม่ว่าจะลองทบทวนดูอย่างไร มันก็ไม่ถูกต้องที่ผู้ถูกกระทำอย่างเธอต้องฝ่ายหนีไป ถึงแม้หัวหน้าทีมจะไม่ได้ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย เธอก็หวังว่าจะมีการตักเตือนลงโทษตามบริษัท แต่หากเรื่องถึงขั้นนั้นแล้ว อย่างไรเธอก็ไม่พันตกเป็นขี้ปากชาวบ้าน เมื่อถึงตอนนั้นก็คงเป็นเรื่องยากที่เธอจะกลับมาทำงานได้อย่างปกติ เมื่อโซจินซึ่งใจดูเรียบร้อยแล้ว แล้วจึงยื่นคำร้องขอให้ย้ายหัวหน้าทีมหรือเขาคนนั้นให้ไปอยู่ฝ่ายอื่น ทั้งยังส่งอีเมลขอเข้าพบผู้จัดการฝ่าย แต่เรื่องราวกลับบานปลายไปในทางทิศทางที่เธอคาดไม่ถึง”

“การประชุมเพื่อการสอบสวนเรื่องต้นขึ้น โซจินแสดงเอกสารทั้งหมดออกมา ทั้งบันทึกข้อความที่พูดคุยกับหัวหน้าทีม รวมถึงเสียงสนทนาที่ถูกบันทึกไว้ แต่ทั้งสองคนกลับอ้างว่าการลงโทษเช่นนั้นเป็นการทำลายวัฒนธรรมอันดีงามในบริษัท และเห็นควรให้ลงโทษหัวหน้าทีมด้วยการลดเงินเดือนสามเดือนก็พอ ดังนั้นโซจินจึงตัดสินใจร้องเรียนเรื่องการถูกคุกคามทางเพศในที่ทำงานต่อกรมแรงงาน”

“ผู้จัดการฝ่ายตวาดใส่โซจินด้วยความโกรธว่าทั้งที่พวกเขาทั้งสองยอมรับฟังแล้ว ทำไมเธอยังต้องทำให้มันเป็นเรื่องใหญ่โตแบบนี้อีก และ

ต่อว่าโซจินว่าเป็นคนปรับตัวเข้ากับสังคมไม่ได้...”

(โชนัมจุ, 2563)

จากตัวอย่างข้างต้น กล่าวถึงการต่อสู้กับปัญหาการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้น และผู้เขียนได้สร้างตัวโซจิน ให้มีลักษณะนิสัยกล้าต่อสู้ และไม่ยอมจำนนต่อปัญหา แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนได้เสนอการจัดการปัญหาภายใต้กรอบโครงสร้าง “ชายเป็นใหญ่” หรือการมีอิทธิพลเหนือการจัดการปัญหา ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าปัญหานั้นนอกจากจะเกิดจากการคุกคามทางเพศแล้วยังรวมไปถึงปัญหาเชิงโครงสร้างที่ไม่สามารถแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้ มีผลมาจากทัศนคติต่อการคุกคามทางเพศในสถานที่ทำงานของเพศชาย ที่มองว่าเป็นเรื่องปกติในสังคม และไม่ได้เป็นการคุกคามทางเพศ

3. ภาพการต่อสู้และเรียกร้องสิทธิของแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้

ในรวมเรื่องสั้นชุด “ชื่อของเธอคือ...” นอกจากที่ผู้เขียนจะนำเสนอประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้แล้ว ผู้เขียนยังใช้พื้นที่ในวรรณกรรมเรื่องนี้นำเสนอการต่อสู้และเรียกร้องสิทธิของแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้พบ 2 ประเด็น คือ การต่อสู้ของผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ และการต่อสู้เรียกร้องสิทธิของแรงงานสตรีนอกระบบ ดังนี้

1) การต่อสู้ของผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ

ในเรื่อง “คนที่สอง” ผู้เขียนได้นำเสนอภาพการต่อสู้ของผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ดังความว่า

“อันดับแรกโซจินส่งอีเมลแจ้งเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้ผู้จัดการฝ่าย อีกทั้งตัดสินใจว่าจะต้องเก็บหลักฐานการแจ้งเรื่องนี้ไว้ด้วย แม้โซจินไม่ได้มีเจตนาที่จะปิดบังความจริงจากผู้จัดการฝ่าย...”

“แม้ว่าโซจินจะส่งอีเมลหาผู้จัดการฝ่ายอีกเป็นครั้งที่สองก็ตาม แต่กลับไม่มีคำตอบใดจากผู้จัดการฝ่ายเลย...”

“การประชุมเพื่อการสอบสวนเรื่องต้นซิ่น โซจินแสดงเอกสารทั้งหมดออกมา ทั้งบันทึกข้อความที่พูดคุยกับหัวหน้าทีม รวมถึงเสียงสนทนาที่ถูกบันทึกไว้ แต่ทั้งสองคนกลับอ้างว่าการลงโทษเช่นนั้นเป็นการทำลายวัฒนธรรมอันดีงามในบริษัท และเห็นควรให้ลงโทษหัวหน้าทีมด้วยการลดเงินเดือนสามเดือนก็พอ ดังนั้นโซจินจึงตัดสินใจร้องเรียนเรื่องการถูกคุกคามทางเพศในที่ทำงานต่อกรมแรงงาน”

(โชนัมจู, 2563)

การต่อสู้ต่อประเด็นการคุกคามทางเพศหรือการล่วงละเมิดที่ปรากฏในเรื่อง “คนที่สอง” ผู้เขียนได้เสนอภาพการต่อสู้ของตัวละครหญิงในสถานที่ทำงาน โดยการสร้างให้ตัวละคร โซจิน เป็นคนที่กล้าพูด ไม่ละเลยต่อปัญหา และพยายามเก็บหลักฐานด้วยวิธีต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความไม่ง่ายมากนักที่ผู้หญิงจะต่อสู้กับบริบทชายเป็นใหญ่ซึ่งมีอิทธิพลครอบงำสังคม โดยเฉพาะในที่ทำงานของเธอ จึงทำให้เธอต้องพยายามเก็บหลักฐานให้ได้มากและชัดเจนที่สุดเพื่อจะเอาผิดคนที่คุกคาม แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนก็ได้เสนอภาพว่า ถึงแม้เธอจะพยายามต่อสู้ แต่สุดท้ายแล้วโครงสร้างทางสังคมที่ครอบงำด้วยวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ ก็เป็นสาเหตุที่ทำให้การต่อสู้ของเธอไม่เป็นผลสำเร็จ ซึ่งผู้เขียนพยายามจะสื่อให้เห็นว่าประเด็นปัญหาดังกล่าวยังเกิดขึ้นและวนซ้ำอยู่ในสังคมเกาหลีใต้

นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้เสนอลักษณะนิสัยของตัวละคร “โซจิน” ให้มีบุคลิกภาพและบทบาทที่ไม่ยอมจำนนกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นแล้วปล่อยผ่านไป และเพื่อไม่ให้เธอเป็นคนที่สองต่อจากเหยื่อคนแรก และเกิดขึ้นกับผู้หญิงรายอื่นอีก ซึ่งในเรื่องได้กล่าวถึงว่าเคยเกิดกรณีเช่นนี้ขึ้นแล้วกับผู้หญิงคนแรกและมีการปิดเรื่องเงียบ จะเห็นได้จากย่อหน้าสุดท้ายของเรื่องที่กล่าวว่า “แต่โซจินไม่อยากจะเป็นคนทีปิดเรื่องเอาไว้เงียบ ๆ เป็นคนที่สอง เธอจะไม่ปล่อยให้มีผู้เสียหายตามมาเป็นรายที่สาม สี่ ห้า” (โชนัมจู, 2563) จึงได้ตั้งชื่อเรื่องสั้นนี้ว่า “คนที่สอง”

เป็นการสะท้อนให้ว่าผู้เขียนได้พยายามสื่อถึงผู้อ่าน โดยเฉพาะเชื่อว่าไม่ควรปิดเรื่องเยียบต่อเหตุการณ์การล่วงละเมิดทางเพศที่ตนเองพบ เพราะถ้าหากเลือกที่จะปล่อยไว้ให้เงียบไป การล่วงละเมิดทางเพศจะเกิดขึ้นต่อไปกับผู้อื่นอีกเรื่อย ๆ

2) การต่อสู้เรียกร้องสิทธิของแรงงานสตรีนอกระบบ

จากการศึกษาเรื่องสั้นชุด “ชื่อของเธอคือ...” ปรากฏปัญหาการทำงานของแรงงานสตรีนอกระบบ และการต่อสู้เรียกร้องผ่านเรื่อง **“เราที่สองประกายอีกครั้ง”** และ **“ข้าวกล่องของคนครัว”** โดยในเรื่อง “เราที่สองประกายอีกครั้ง” ได้เล่าเรื่องการที่พนักงานต้อนรับบน KTX (Korean Express Train) เรียกร้องให้ได้เป็นพนักงานประจำ ส่วนเรื่อง “ข้าวกล่องของคนครัว” เป็นการเล่าเรื่องราว การประท้วงหยุดงานเรียกร้องเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ และเบียดเบียนในการทำงานของกลุ่มคนครัวในสถานศึกษาที่เป็นลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งลักษณะร่วมของทั้ง 2 เรื่องที่มีร่วมกันคือ **“แรงงานนอกระบบ”**

โดยทั้งสองเรื่องผู้เขียนได้เสนอภาพการเรียกร้องในรูปแบบการประท้วงหยุดงาน และการชุมนุมเรียกร้องของแรงงานสตรีผ่านตัวละครหญิง จะเห็นได้จากเรื่อง “เราที่สองประกายอีกครั้ง” ดังความว่า

“...แน่นอนว่าเธอไม่อาจยอมรับการทำงานที่ไม่มีความมั่นคง ไม่ได้คำนึงถึงประสิทธิภาพและค่าใช้จ่ายด้านความปลอดภัยของผู้โดยสาร นี่คือการต่อสู้เพื่อให้ไม่ให้งานของหญิงเอาไว้แค่หน้าที่ชั่วคราวกับผู้ช่วย”

(ไชนันจู, 2563)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเรียกร้องของกลุ่มพนักงานต้อนรับบน KTX ของพวกเธอ ไม่ได้เรียกร้องเพียงเพื่อผลประโยชน์ที่พวกเธอควรจะได้รับ แต่ยังเป็นเรียกร้องที่จะนำไปสู่การจ้างงานที่เหมาะสมและยุติธรรมต่อกลุ่มแรงงานสตรีในอนาคต

ส่วนในเรื่อง “ข้าวกล่องของคนครัว” ผู้เขียนนำเสนอภาพการประท้วงของแรงงานสตรี โดยมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม ดังความว่า

“เดี๋ยวนี้ไม่มีอะไรที่เด็กประถมไม่รู้กันเลยนะ เมื่อวานแม่ออกไปเสิร์ฟอาหาร พวกเด็ก ๆ ก็ถามว่าคุณป้าจะหยุดงานประท้วงใช้ไหม ทำไมต้องหยุดงานประท้วงแบบนั้นล่ะ”

“แล้วแม่ตอบว่ายังไง”

“ก็ตอบไปว่า เพื่อให้พวกเธอไม่ต้องมีชีวิตเหมือนป้า”

(โชนันจู, 2563)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การประท้วงหยุดงานของคนครัว นอกจากจะส่งผลถึงการเรียกร้องเพื่อสวัสดิการของพวกเธอแล้ว ยังส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมอีกด้วย ซึ่งอนุมานได้ว่าการเรียกร้องเพื่อสิทธิของแรงงานกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในทรศนะของผู้เขียนนั้น เป็นการเรียกร้องที่อาจจะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของสังคมในวงกว้าง ซึ่งจะนำไปสู่ความเหมาะสมในด้านการจ้างงาน หรือประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน

นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้พยายามส่งสารในการให้ความรู้แก่ผู้อ่านเกี่ยวกับประเด็นแรงงานนอกระบบ สังเกตได้จากความว่า “แซกรับเชิญทอล์ก คอนเสิร์ต คือนายกเทศมนตรีกรุงโซล นายกเทศมนตรีกล่าวอย่างจริงจังว่าหน้าที่ต้อนรับบน KTX เป็นหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านความปลอดภัยของผู้โดยสาร และพนักงานต้อนรับสมควรได้บรรจุเป็นพนักงานประจำ แล้วเสียงปรบมือจากผู้ชมก็ดังกึกก้อง” (โชนันจู, 2563) ข้อความนี้เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า ผู้เขียนได้สอดแทรกเนื้อหาที่พยายามโน้มน้าวผู้อ่านว่า งานของพนักงานต้อนรับก็เป็นงานที่ต้องใช้ทักษะและมีความสำคัญ สังเกตได้จาก ความว่า “นายกเทศมนตรีกล่าวอย่างจริงจังว่าหน้าที่ต้อนรับบน KTX เป็นหน้าที่ที่รับผิดชอบ ด้านความปลอดภัยของผู้โดยสาร...” (โชนันจู, 2563) ซึ่งต่างจากบริษัทที่มองว่า แรงงานของพวกเธอเป็นแรงงานที่ไม่ได้มีความจำเป็น และไม่เหมาะสมต่อการบรรจุ

พวกเธอที่เป็นพนักงานต้อนรับให้เป็นพนักงานประจำ

สรุป

จากการศึกษาตัวละครหญิงที่ผู้เขียนใช้นำเสนอประเด็นแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ โดยศึกษาจากรวมเรื่องสั้นชุด “ชื่อของเธอคือ...” ของ “โซนมัจู” (조남주) นักเขียนหญิงชาวเกาหลีใต้ จำนวน 28 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า “โซนมัจู” ประกอบสร้างเรื่องนี้ขึ้นจากเรื่องเล่า มุมมองของตนเอง และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมเกาหลีใต้ ในฐานะที่ผู้เขียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงพยายามนำเสนอประเด็นปัญหาเกี่ยวกับแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ ผ่านตัวละครเอกหญิงในเรื่องสั้นแต่ละเรื่อง คือ 1) ภาพการเข้ามาสู่ตลาดแรงงาน และการออกจากตลาดแรงงานของผู้หญิง ซึ่งมีสาเหตุจาก ความคาดหวังของผู้หญิงในชนบท และภาวะบีบคั้นจากเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงความจำเป็นที่ทำให้ผู้หญิงต้องออกจากตลาดแรงงาน 2) ภาพปัญหาแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ ที่ถูกกดทับภายใต้วัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ เช่น การเลือกปฏิบัติทางเพศในสถานที่ทำงาน การถูกล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน และความอยู่ดีศรีดีธรรมในการตัดสินใจการล่วงละเมิดทางเพศ และ 3) ภาพการต่อสู้และเรียกร้องสิทธิของแรงงานสตรี ซึ่งผู้เขียนได้ใช้พื้นที่ทางวรรณกรรมโต้กลับสังคมด้วยเช่นกัน ตัวละครหญิงในรวมเรื่องสั้นชุดนี้จึงเป็นเสมือนตัวแทนของผู้หญิงในสังคมเกาหลีใต้ที่กำลังประสบกับปัญหาการถูกกดทับภายใต้วัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ จะเห็นได้ว่า โซนมัจู ประกอบสร้างตัวละครหญิงเพื่อนำเสนอประเด็นและปัญหาเกี่ยวกับแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ โดยยึดโยงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมเกาหลีใต้ ผสมกับจินตนาการ และทัศนะของผู้เขียนเอง นอกจากนี้ที่ผู้เขียนจะนำเสนอการถูกกดทับของแรงงานสตรีผ่านตัวละครหญิงแล้วในขณะเดียวกัน ผู้เขียนก็ใช้วรรณกรรมเป็นเครื่องมือโต้กลับระบอบชายเป็นใหญ่ด้วยเช่นกัน วรรณกรรมเรื่องนี้จึงไม่ใช่การแต่งขึ้นเพื่อความบันเทิง แต่ทำหน้าที่

เป็นกระบอกเสียงและเป็นการตั้งคำถามกับสังคม รวมถึงผู้อ่าน ซึ่งเป็นแนวการเขียนที่เป็นเอกลักษณ์ของไข่มุก ปรากฏเช่นเดียวกับนวนิยายเรื่อง คิมจียอง เกิดปี 82 สอดคล้องกับ ธรรมนูญริภรณ์ สกฤตสัมฤทธิ์ และจิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผู้หญิงกับสิทธิเสรีภาพทางร่างกายภายใต้ระบบปิตาธิปไตยที่ปรากฏในนวนิยายเชิงอัตชีวประวัติ เรื่อง คิมจียอง เกิดปี 82 พบว่า “แม้วรรณกรรมเรื่อง คิมจียอง เกิดปี 82 นี้จะนำเสนอให้เห็นระบบปิตาธิปไตยที่เข้ามาควบคุมสิทธิเสรีภาพทางร่างกายของผู้หญิง แต่ก็นำเสนอให้เห็นด้วยว่า ผู้หญิงไม่ได้ยินยอมตกอยู่ภายใต้ปิตาธิปไตยอย่างศิโรราบ พบการต่อสู้ของผู้หญิงกับค่านิยมในสังคมหลายลักษณะ” รวมเรื่องสั้นชุด “ชื่อของเธอคือ...” จึงสามารถสะท้อนแนวคิดของผู้เขียนที่พยายามปลุกเร้าความคิดของผู้อ่าน โดยเฉพาะผู้หญิงเกาหลีใต้ผ่านการตั้งชื่อหนังสือที่สื่อว่า เหตุการณ์การถูกกดทับของผู้หญิงภายใต้ระบอบชายเป็นใหญ่ ยังคงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นวนซ้ำตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และชื่อของเธอคือ... อาจเป็นชื่อของผู้อ่านเอง ที่อาจเคยประสบเหตุการณ์เหล่านั้นเช่นเดียวกับเรื่องราวที่ตัวละครในเรื่องสั้นแต่ละเรื่องพบเจอ กล่าวได้ว่า เรื่องสั้นนี้ ผู้เขียนพยายามสื่อสาร “แนวคิดสตรีนิยม” ออกมายังผู้อ่านได้อย่างเด่นชัด

เมื่อศึกษาประเด็นการคุกคามทางเพศในที่ทำงานยังพบว่า เป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง ที่มีผลมาจากทัศนคติของคนในสังคมเกาหลีใต้ สอดคล้องกับการสำรวจในหัวข้อ “In your opinion, is sexual harassment in the workplace common in South Korea?” พบว่า เพศหญิงที่เห็นว่าการล่วงละเมิดทางเพศในสถานที่ทำงานเป็นเรื่องปกติ คิดเป็น 66.61% และผู้ชายที่คิดเช่นเดียวกันกับผู้หญิง คิดเป็น 37.07% (Embrain, 2019 อ้างถึงใน Rich, Einhorn, Pergande & Yankee, 2020) สามารถพิจารณาได้ว่ามีผู้ชายเกาหลีใต้จำนวนมากเพิกเฉยต่อการคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศในสถานที่ทำงาน สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของตัวละครที่ไข่มุกนำเสนอ เรื่องสั้นเรื่องนี้จึงเป็นการนำ

เสนอเรื่องราวความเป็นไปที่เกิดขึ้นจริงในสังคมเกาหลีใต้

อีกทั้งประเด็นปัญหาด้านแรงงานสตรีที่ปรากฏในเรื่องสะท้อนให้เห็นว่า ไม่ใช่เพียงการทำงานในสถานที่ทำงานเท่านั้นที่เธอต้องเผชิญกับสังคมชายเป็นใหญ่ เพราะอยู่ในฐานะแรงงาน แต่ก็ยังถูกคาดหวังในฐานะการทำหน้าที่ของสตรีที่สังคมตีกรอบไว้ด้วย สุดท้ายสตรีก็ต้องแบกรับความคาดหวังจากสังคมที่มีต่อหน้าที่สตรีในบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไป เพราะโดยดั้งเดิมแล้วนั้น การที่สตรีออกนอกบ้านมาทำงานจะขัดต่อวิถีดั้งเดิมของเกาหลีที่มีพื้นฐานจากลัทธิขงจื้อ ที่มีมาตั้งแต่สมัยโชซอน และในสมัยโชซอนก็มีกฎระเบียบ 3 จริยธรรม 5 ซึ่งกฎระเบียบ 3 ข้อสุดท้ายได้ระบุว่า “ภรรยาพึงต้องดูแลสามี” (มุนฮย็อนนา, 2560) กล่าวคืองานบ้านนั้นคือกิจของสตรี แต่เมื่อจากสังคมดั้งเดิม ได้เริ่มพัฒนากลายเป็นสังคมอุตสาหกรรม ตลาดแรงงานจึงมีมากขึ้น ทำให้เหล่าสตรีเกาหลีเริ่มก้าวขาออกจากบ้าน และก้าวเท้าเข้าสู่ตลาดแรงงาน อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าสตรีเกาหลีจะได้ออกมามีบทบาทในทางเศรษฐกิจนอกเรือนของตนเองแล้ว แต่ค่านิยม การแต่งงานนั้นยังคงอยู่ ซึ่งค่านิยมก็เปลี่ยนแปลงไปตามวิถีของคน ทำให้เมื่อสตรีได้เข้าไปยังตลาดแรงงานแล้ว เมื่อแต่งงานก็ต้องลาออกมาเพื่อเป็นแม่บ้าน ตามค่านิยมของเกาหลีที่สตรีควรเป็นแม่บ้านมีบทบาทดูแลสามี คลอดและเลี้ยงดูบุตร ซึ่งสำหรับสังคมสตรีเกาหลีในอดีต ที่ดำรงอยู่บนพื้นฐานของคำสอนขงจื้อแล้ว การทำงานสำหรับสตรีไม่ได้รับการยอมรับมากนัก แต่หน้าที่ของลูกสาวคือ การแต่งงานเข้าบ้านอื่น และทำให้บ้านนั้นรุ่งเรือง (มุนฮย็อนนา, 2560)

จากที่กล่าวมานั้นแสดงให้เห็นว่า ประเด็นและปัญหาแรงงานสตรีในสังคมเกาหลีใต้ มีผลมาจากสังคมชายเป็นใหญ่ในเกาหลีใต้ ที่แม้ว่าจะมีการก้าวหน้าและพัฒนาในด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างก้าวกระโดด แต่ด้วยเพราะค่านิยมที่ถูกยอมรับกันอย่างแพร่หลายจากคนในสังคม จึงไม่ใช่เรื่องแปลก

มากนัก เมื่อค่านิยมจะเปลี่ยนไปตามวิถีของคน ส่งผลให้เมื่อสตรีที่อยู่แต่ในเรือน มีความจำเป็นต้องออกมาจากพื้นที่เรือน และเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้หญิงมีอำนาจนอกเหนือจากพื้นที่ในเรือนมากขึ้น แต่ถึงกระนั้นสังคมชายเป็นใหญ่ก็ไปปรากฏอยู่ในพื้นที่นอกเรือน หรือสถานที่ทำงาน ผู้หญิงจึงถูกกักขังในสังคมและวัฒนธรรมภายใต้ระบอบปิตาธิปไตยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเปรียบเทียบประเด็นแรงงานสตรีของเกาหลีใต้กับแรงงานสตรีของไทย จะพบลักษณะร่วมกันคือ การที่ผู้หญิงต้องการความเสมอภาคและมีสิทธิเสมอชาย สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง สาธารณกรณี: แรงงานสตรีในประเทศไทย ของ รพี สุวรรณะชญ (2522) ที่พบว่า “การปรับปรุงฐานะและบทบาทแรงงานสตรีมิใช่เพื่อให้สตรีมีความรู้ความสามารถ แข่งขันชิงดีชิงเด่นกับชาย แต่เพื่อให้สตรีได้มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถร่วมกับชายในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพดีขึ้น”

บรรณานุกรม

- โชนัมจุ. (2563). ชื่อของเธอคือ.... กรุงเทพฯ: บิбли.
- ณัฐณริกรณ สกุลสัมฤทธิ์ และจิรากรณ อัจฉริยะประสิทธิ์. (2564). ผู้หญิงกับสิทธิเสรีภาพทางร่างกายภายใต้ระบอบปิตาธิปไตยที่ปรากฏในนวนิยายเชิงอัตชีวประวัติ เรื่อง คิมจียอง เกิดปี 82. *มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 4(2), 120-131.
- ดำรง ฐานดี. (2550). ผู้หญิงในสังคมเกาหลี. *เสนานิปัตย์*, 56(1), 122-132.
- มนุฮย็อนนา. (2560). การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจเกาหลีและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวเกาหลี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รพี สุวรรณะชญ. (2522). สาธารณกรณี: แรงงานสตรีในประเทศไทย. *พัฒนาบริหารศาสตร์*, 19(4), 625-648.

เอมอร ดิสปัญญา. (2562). เสี่ยงเรียกจากเกาหลี: วาทศิลป์ของนักเขียนสตรีชาวเกาหลีใต้. *รวมคำแห่ง ฉบับมนุษยศาสตร์*. 38(2), 129-142.

Kyung-don. (2020). *[Graphic News] 74% of women face discrimination: survey*. Retrieved 10 May, 2022, from <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20200308000270>

Statistics Korea. (2020). *Women's Lives through Statistics in 2020*. Retrieved 9 May, 2022, from <https://kostat.go.kr/portal/eng/pressReleases/13/1/index.board?bmode=read&bSeq=&aSeq=385880&pageNo=1&rowNum=10&navCount=10&currPg=&searchInfo=&sTarget=title&sTxt=>

Rich, T.S., Einhorn, M., Pergande, I. & Yanee, E. (2020). *South Korea Split Over Perception of Workplace Harassment*. Retrieved 10 May, 2022, from: <https://international.thenewslens.com/article/141566>